

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6. Vtrum possint nutrire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

nem concomitanē. Nec est verū simpli-
citer & absolute, q̄
rarefactio seu raritas
quæ fit, præsupponat
maiores quantitates,
quoniam hoc fit verū
in quid, hoc est cū
ista additione fm or-
dine causæ materia-
lis, nam simpliciter
& absolute loquen-
do, extenso quanti-
tatis præsupponit rare-
factionem, sicut con-
sequens id, ad quod
sequitur. Et rur us
simpliciter & absolu-
te, dicendū est q̄ ra-
ritas, quæ fit, cū fit,
fertur secum receptivū
formæ, si maiorē qua-
ntitatem, & hoc hinc
rarefactio fit in me-
ta substantia siue in
vice substantia.
Ad quartam dicitur fal-
sum esse, q̄ opus sit
novo miraculo ad
hoc, q̄ agens natura-
le naturaliter agat in
vice subiectum seu
materiam: nihil. n. re-
fertur ex parte agentis,
an subit verum sub-
iectum, aut aliquid
æquivalens; qm̄ de
æquivalentibus eadē
est ratio, & idē
est iudicium. Et pro-
pterea cum dicitur, agens
naturale naturaliter
requiritur materiam
consecrante, subin-
telligitur vel aliquid
æquivalentes: qm̄, ut
dictum est, par est rō
& iudicium de æqui-
valentibus. Et hæc
de tota hac questio-
ne dicta sufficiant.

dimensione panis & vini, quod
sit primū subiectum subsequē-
tium formarum. hoc autem est
proprium materiae: & ideo ex
consequenti datur prædicta q̄-
titate dimensione omne illud,
quod ad materiam pertinet. &
ideo quicquid posset generari
ex materia panis vel vini, si ad-
ferretur, totum posset generari ex præ-
dicta quantitate dimensione pa-
nis vel vini: non quidem no-
uo miraculo, sed ex vi miraculi
prius facti.

AD PRIMVM ergo dicendum,
q̄ quoniam non sit ibi materia,
ex qua aliquid generetur: quan-
titas tamen dimensione supplet
vicem materiae, ut dictum est. *

AD SECUNDVM dicendum, q̄ il-
la species sacrales, sunt quidem
accidentia: habent tamen actū
& vim substantia, ut dictū est. *

AD TERTIVM dicendum, q̄
quantitas dimensione panis & vi-
ni retinet naturā propriam, &
accipit miraculose vim & pro-
prietatē substantia, & ideo potest
transire in utrumque, id est in
substantiam & dimensionem.

ARTICVLVS VI.

*Utrum species sacramentales
possint nutrire.*

AD SEPTIMVM sic proceditur. Vt
q̄ species sacramentales
nō possint nutrire. Dicit enim
Ambrosius in libro de sacramentis,
non iste panis est, qui vadit in
corpus, sed panis uitæ æternæ,
qui animæ nostræ substantiam
fulcit: sed omne qd̄ nutrit, vadit
in corpus, ergo panis iste non nutrit, & eadē ra-
tio est de vino.

¶ 2. Præterea. Sicut dicitur 2. 7. de generatione, ex eis dē
nutrimur, ex quibus sumus. species autem sacramē-
tales sunt accidentia, ex quibus homo nō constat:
non enim accidens est pars substantia. ergo videtur,
q̄ species sacramentales nutrire non possint.

¶ 3. Præterea. Philosophus 2. * de Anima dicit, quod
alimentum nutrit, prout est substantia quædā, au-
get aut prout est aliquid quantum: sed species sacra-
les non sunt substantia. ergo non possunt nutrire.

SED CONTRA est, qd̄ Apostolus 1. Cor. 11. loquēs
de hoc sacramento, dicit, alius quidem elurrit, alius
autem ebrius est. ubi dicitur glo. quod notat illos, qui
post celebrationem sacri mysterij, & consecratio-
nem panis, & vini, suas oblationes uendicabant, &
alijs non communicantes, soli sumebant, ita ut in-
de etiam inebriarentur: quod quidem non posset
contingere, si sacramentales species non nutrent,
ergo species sacramentales nutriunt.

RESPON. Dicendum, q̄ hæc questio difficulta-
tē non habet, præcedenti questione soluta: ex hoc
enim (ut dicitur 2. de Anima) * cibis nutrit, quod cō-
uertitur in substantiam nutriti. dictum est autem, q̄
species sacramentales possunt conuertere in sub-

Astantiam aliquam, quæ ex eis generatur. per eandē
autem rationem possunt conuertere in corpus hu-
manum, per quam possunt conuertere in cineres vel
in vermes: & ideo manifestum est, quod nutriunt.
quod autem quidam dicunt, quod non vere nu-
triant, quasi in corpus humanum conuertantur,
sed reficiunt & confortant quadam sensuum im-
mutatione (sicut homo confortatur ex odore ci-
bi, & inebriatur ex odore vini) ad sensum patet esse
fallum: talis enim refectio non diu sufficit homi-
ni, cuius corpus propter continuam deperditionē
restauratio indiget: & tamen homo diu susten-
tari potest, si hostias & vinum consecratum sume-
ret in magna quantitate. Similiter etiam non potest
stare, quod quidam dicunt, quod species sacramē-
tales nutriunt, propter formam substantialem pa-
nis & vini, quæ remanet: tum, quia non remanet,
ut supra * habitum est: tum quia non est actus for-
mæ nutrire, sed magis materię, quæ accipit formam
nutriti, recedente forma nutriti. unde dicitur *
in 2. de Anima, quod nutrimentum in principio
est dissimile, in fine autem simile.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod facta conse-
cratio dupliciter potest dici panis in hoc sacra-
mento. vno modo ipse species panis, quæ retinet
nomen prioris substantia, ut Greg. * dicit in hom.
paschali. alio modo, potest dici panis ipsum corp⁹
Christi, quod est panis mysticus de celo descēdēs.
Ambrosius ergo cum dicit, quod iste panis non transit
in corpus, accipit panem secundo modo: quia. s.
corpus Christi non conuertitur in corpus homi-
nis, sed reficit mentem eius, non autem loquitur
de pane primo modo dicto.

AD SECUNDVM dicendum, q̄ species sacramen-
tales etiam non sint ea, ex quibus corpus hominis
constat, tamen in ea cōuertuntur, sicut dictū est. *

AD TERTIVM dicendum, quod species sacramē-
tales, quoniam non sint substantia, habent tamen
uirtutem substantia, sicut dictum est. *

ARTICVLVS VII.

*Utrum species sacramentales frangantur
in hoc sacramento.*

AD SEPTIMVM sic proceditur. Videtur quod
species sacramentales non frangantur in hoc
sacramento. dicit enim Phil. * 4. Meteor. quod cor-
pora dicuntur frangibilia propter determinatam
dispositionem pororum, quod nō potest attribui
sacramentalibus speciebus. ergo sacramentales spe-
cies non possunt frangi.

¶ 2. Præterea. Fractionem sequitur sonus: sed species sa-
cramentales non sunt sonabiles: dicit enim Phil. †
2. de Anima, quod sonabile est corpus durum, ha-
bens superficiem lenem. ergo species sacramenta-
les non franguntur.

¶ 3. Præterea. Eiusdem videtur esse, manducari, frangi,
& masticari: sed uerum corpus Christi est quod
manducatur, secundum illud Ioan. 6. Qui mandu-
cat meam carnem, & bibit meum sanguinem. ergo
corpus Christi est, quod frangitur & masticat.
unde & in confessione Berengarij † dicitur, con-
sentio sancte Romanæ Ecclesie, & corde & ore p-
fiteor panem & uinum, quæ in altari ponuntur, post
consecrationem uerum corpus & sanguinē Chri-
sti esse, & in ueritate manibus sacerdotum tracta-
ri, frangi, & fidelium dentibus arceri. non ergo fra-
ctio debet attribui sacramentalibus speciebus.

SED

Li. 2. de anima, text. 45. to. a.

2. 7. ar. 6.

Li. 2. de anima, text. 45. to. a.

Refertur de consec. di. 2. c. species.

Loco citato in arg.

In corp. art.

Ibid.

4. dist. 10. ar. 1. ad 1. & di. 12. q. 1. ar. 3. q. 1. & 2. & 4. contra. c. 67. & op. 2. c. 8 & 1. cor. 11. c. 5. Lib. 4. i. sum. ma 3. cap. 2. ante med.

Li. 2. ex text. 77. & 78. to. 5.

De consec. dist. 2. c. ego Berengarij.